

Fintan O'Toole

Israel, USA och kriget i Gaza

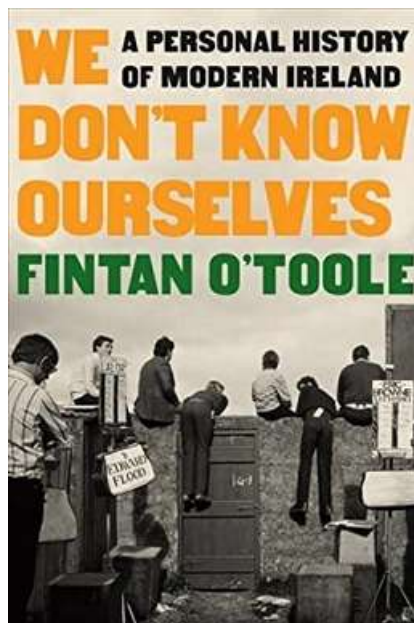
Introduktion

Nedan återges två artiklar av den irländske journalisten Fintan O'Toole. Artiklarna, som är hämtade från *New York Review of Books*, diskuterar Gaza-kriget, men utifrån några annorlunda perspektiv/vinklingar än de som dominerar den aktuella rapporteringen.

Vid slutet av 2:a världskriget utgjorde Palestina ett brittiskt mandatområde. Under dessa år verkade sionistiska paramilitära organisationer, såsom Irgun, för att utvidga judarnas makt och landområden. För att uppnå sina mål utförde man ett stort antal terrordåd, riktade mot de palestinska araberna och de brittiska myndigheterna. I den första artikeln påpekar O'Toole bl a att det då var vanligt att skuldbelägga alla judar för den terror som utfördes av terrorgrupperna. Idag görs ofta samma fel, när Gaza-palestinierna kollektivt skuldbeläggs för Hamas-terrorn. Därmed kan man rättfärdiga den terror som drabbar civilbefolkningen under den israeliska arméns invasion av Gaza.

Den andra artikeln handlar främst om Biden-regeringens politik, i synnerhet dess försök att klumpa ihop och likställa krigen i Gaza och Ukraina.

Artikelförfattaren Fintan O'Toole är professor i irländsk litteratur vid Princeton University. Han ingår i redaktionskommittén för *The New York Review* och är även krönikör för *The Irish Times*. Hans är författare till ett stort antal böcker¹, av vilka den senaste är *We Don't Know Ourselves: A Personal History of Modern Ireland*.

MF

---

¹ Se https://en.wikipedia.org/wiki/Fintan_O'Toole#Books

De många och de få

New York Review of Books, 21 oktober 2023

Israels egen historia innan man blev en stat visar farorna med att skilja mellan ”civiliserade” och ”barbariska” folk.

En av fördelarna med att vara civiliserad är att det ger en rätt agera ytterst ociviliserat mot barbarer. När Benjamin Netanyahu den 18 oktober tog emot Joe Biden i Tel Aviv sade han: ”Du har med rätta dragit en klar skiljelinje mellan civilisationens kraft och barbariets.” Historien tyder på att ju klarare den skiljelinjen sägs vara desto enklare är det att rättfärdiga storskaligt våld. Det är den sekulära motsvarigheten till den absoluta skiljelinje mellan troende och otrogna som gav Hamas rätt att massakrera judar förbehållslöst. Enligt det tänkesättet kan det inte finnas något sådant som judiska civila. Och nu, i Gaza, finns heller inga civila, bara barbarer.

1859 sade den berömde engelske liberalen John Stuart Mill att ”en civiliserad regering” med ”barbariska grannar” kommer endera att bli tvungen att besegra dem rakt upp och ner eller ”utöva så mycket makt över dem” att ”deras glöd släcks” – en uppmaning som förefaller forma Israels sätt att se på Gaza efter grymheterna den 7 oktober. Under denna process, framhöll Mill, behöver inte den upplysta regeringen följa moraliska eller rättsliga regler. ”Att utgå från”, skrev han, ”att samma internationella sedvänjor och samma regler av internationell moral kan råda mellan en civiliserad nation och en annan civiliserad och mellan civiliserade nationer och barbarer, är ett allvarligt misstag som ingen statsman får låta sig hamna i.”

Så såg också den viktigaste doktrinen ut i det samhälle som gav upphov till staten Israel, dvs det brittiska imperiet. Civiliserade nationer (som Storbritannien var det främsta exemplet på) behövde inte ge sina underlydande folk samma rättigheter och skydd som man gjorde anspråk på för egen del. Olika regeringar i London, skriver Caroline Elkins i *Legacy of Violence: A History of the British Empire* (2022), ”skapade ett alternativt moraliskt universum för folk som sågs stå vid sidan om civilisationens mått på mänsklighet, i en annan världsordning än den egna”. Om det i vissa avseenden går att se konflikten Israel-Palestina som den farligaste oavslutade delen av det imperiet är frågan om befolkningen i Gaza existerar i ett annat moraliskt universum ett levande arv från den mentalitet som präglade det brittiska imperiet.

Israels egen historia innan man blev en stat borde tjäna som en påminnelse hur bedrägliga sådana koloniala kategorier i själva verket är. Britternas problem under de tjugofem år (1923-1948) då man styrde Palestina var att de aldrig riktigt kunde bestämma sig för vilka som var barbarer. Araber i allmänhet passade ju in där, även om det fanns tider då de behövde smickras som vänner och bundsförvanter eller svepas in i romantik à la Lawrence av Arabien. Men hur var det med judarna? Var de civiliserade?

General Sir Walter Norris Congreve, befälhavare för de brittiska trupperna i Egypten och Palestina, medgav efter de blodiga upploppen i Jerusalem 1920 mellan araber och judar att ”jag ogillar dem lika mycket. Araber, judar och kristna, i Syrien och Palestina, de är alla likadana, avskyvärda.” När, 1943 och 1944, Menachem Begins Irgun och Yitzhak Shamirs Lehi (de båda militanta sionistiska grupper som var ute efter att med våldsamma metoder göra hela Palestina till en judisk stat) inledde terrorkampanjer mot britterna kunde judar som helhet, inte bara i Palestina utan också i diasporan, i en del rasande brittiska reaktioner framställas som barbarer, dvs personer som gick att utsätta för kollektiv bestraffning utan några juridiska hänsyn. Den officiella judiska myndigheten, utkastet till regering under David Ben-Gurion (som snart skulle bli Israels förste premiärminister) fick av Winston Churchills regering i London en varning om att, med Elkins formulering, ”i fall man inte aktivt samarbetade med Storbritannien för att utplåna terroristerna skulle Storbritannien använda bestraffningsåtgärder med full kraft mot det judiska samfundet i Palestina”. Med tanke på att Förintelsen pågick för fullt vid samma tid verkar ett sådant hot otänkbart, men det var ju något som sedan länge var etablerat som imperiets *modus operandi*.

När den judiska befolkningsgruppen som helhet väl hade likställts med terrorism, och därmed med barbari, var det fritt fram för beväpnade räder mot kibbutzer av brittiska soldater och poliser då civila utsattes för terror, misshandlades och i en del fall dödades. Elkins skriver, ”En polisman uppgav att han och andra provocerats att misshandla kvinnor och barn som bildat mänskliga sköldar, de judiska civila hade ’betett sig som vansinniga vilddjur’ och startat ’ondskefulla attacker’ på polis och armé, enligt officiella rapporter.” Vansinniga vilddjur, eller ”mänskliga djur” som det heter nu, får vad de förtjänar – även när det handlar om barn.

En högre brittisk officer skrev att det inte längre gick att ”skilja mellan passiva åskådare och aktiva beväpnade medlemmar av den judiska befolkningen och ordet ’terrorist’ går inte längre att använda för att skilja den ena från den andra.” 1947, sedan Irgun visat upp de hängda kropparna till två brittiska sergeanter man kidnappat, drabbade denna vägran att göra skillnad också judarna i Storbritannien självt. Antisemitiska upplopp rasade under fem dagar i England och Skottland och synagogor, affärer och gravstenar vandaliserades. En del fick paradera med plakat som ”Häng alla judar”, ”Hitler hade rätt” och ”Krossa Judah”.

Manchester Guardian kommenterade det som skett: ”Den som fördömer sionisterna i Palestina för de brott Irguns gangsters begått är bara en grad bättre än de ungdomar som uttryckt sitt hat genom attacker på oskyldiga män och kvinnor i Cheetham Hill eller Waverree. Det finns inget politiskt fel som är så vanligt och farligt som den primitiva sammanblandningen mellan de många och de få.” I en ledarartikel i *Jewish Chronicle* hette det: ”De antijudiska upplopp som förekommit i många städer, under förevändning av att mord skett i Palestina, är ytterst skamliga, både i sig och för att de representerar det senaste uttrycket för den onda principen om att ge oskyldiga skulden.”

Båda tidningar hade förstås rätt. Men den primitiva sammanblandningen mellan de många och de få, och den onda principen att ge oskyldiga skulden, var inga avvikelser. De var, och är, resultatet av den koloniala uppfattningen att barbariska folk är skyldiga till brott just som *folk*. Individuella grymheter ska förstås som uttryck för en kollektiv brist på civilisation och ska därför bestraffas kollektivt. Den skyldiga rasen, för att tala med John Stuart Mill, måste endera besegras rätt upp och ner eller utsätts för ett sådant välde att dess glöd släcks en gång för alla.

Denna sedan länge etablerade logik fortsätter att komma till användning i Israel nu. De som gör sig skyldiga till terroristbrott likställs (vilket de ju vill) med det folk de gör anspråk på att representera. Därefter reduceras de folken till de grymheter som begåtts i deras namn och får betala priset för övergreppen. Det är en logik som på samma gång blåser upp terroristernas betydelse och närmast osynliggör individualiteten hos de civila som tillhör den utpekade gruppen. Det är en logik som, gång på gång, genom historien använts mot det judiska folket.

Kan Israel – och ytterst USA – överskrida detta koloniala tänkesätt? I sitt tv-tal till USA:s folk den 19 oktober avfärdade Biden uttryckligen tanken på kollektiv palestinsk skuld. ” Hamas representerar inte Palestinas folk.” Han sade också, ”Premiärminister Netanyahu och jag diskuterade igår åter hur avgörande det är för Israel att följa krigets lagar. Det innebär att civila måste skyddas så långt som möjligt under strider. Folket i Gaza har akut behov av mat, vatten och läkemedel.” Han sade emellertid inget om huruvida Netanyahu godtagit detta avvisande av kollektiv skuld eller behovet av att följa internationell rätt. Inte heller sade han vad USA tänkte göra om Israel inte löd krigslagarna eller underlättade tillgången på mat, vatten och läkemedel för civila i Gaza. Är de principer Biden talade om uppmaningar eller villkor, böner eller krav?

Mellanösterns framtid kan hänga på svaret. Biden inledde sitt tal med att säga: ”Vi står inför en vändpunkt i historien. En av de stunder då de beslut vi fattar idag kommer att avgöra framtiden i decennier.” I varje fall där har han väl rätt. Mitt i den katastrof som pågår handlar det endera om en definitiv återgång till den koloniala principen om att mänskligheten är obotligt delad mellan dem som förtjänar beskydd av moral och rätt och dem som inte gör det, eller också handlar det om att

erkänna att skiljelinjen mellan civilisation och barbari inte går mellan olika samhällen utan inne i dem.

USA:s selektiva upprördhet

New York Review of Books, 14 november 2023

Joe Bidens reaktion på Hamas attack den 7 oktober var att slå samman krigen i Israel och Ukraina till en enda kamp. Omedelbart efter att presidenten kommit tillbaka från Tel Aviv, där han både bokstavigt och bildligt omfamnat Benjamin Netanyahu, riktade han sig till den amerikanska allmänheten från det Ovala rummet. ”Ni ska veta”, sade han, ”att attacken på Israel är en kopia på nära tjugo månader av det krig, den tragedi och den brutalitet Ukrainas folk utsatts för.” Detta klingar desto mer dissonant ju blodigare Israels repressalier blir. De anklagelser Biden avfyrade mot Vladimir Putin slår tillbaka som rikoschetter och har skadat såväl hans egen moraliska ställning som den internationella solidariteten med Ukraina.

Biden hade inte fel när han pekade på att vad Hamas gjort mot civila i Israel var moraliskt jämförbart med de grymheter ryssarna utsatt ukrainarna för i Butja och andra städer man invaderat. Presidentens politiska kalkyler hade också en klar logik. Finansieringen av Israels invasion av Gaza har stöd bland både demokrater och republikaner. Det har inte stödet till Ukraina. Strax före 7 oktober hade runt hälften av republikanerna i representanthuset motsatt sig Vita husets begäran om ytterligare ett mindre biståndspaket till Ukraina på 300 miljoner dollar. Genom att så nära koppla ihop Ukraina och Israel hoppades Biden uppenbarligen att använda lockelsen i det ena till att befrämja det andra. Den gemensamma beslutsamheten att sluta upp bakom Israel skulle minska den sviktande entusiasmen på högerkanten för Ukrainas motstånd mot den ryska aggressionen.

Men det som hände blev raka motsatsen. Parallellen mellan Israel och Ukraina har inte blivit den stora gemensamma moraliska frågan. I stället har den avslöjat dubbelmoralen. Från allra första början av Putins krig mot Ukraina, när belägg började strömma in för de omfattande krigsförbrytelser hans trupper gjort sig skyldiga till, stod det klart att det fanns en svaghet i USA:s anklagelser om Rysslands moraliska fördärv. USA har en historia av djup ambivalens när det gäller krigsförbrytelser – exempelvis i landets vägran att godkänna den Internationella krigsförbrytartribunalen. Dess inkonsekventa agerande i det fallet har länge riskerat att underminera uppfattningen, så viktig i den kamp Ukrainas folk för, att Putin inte bara kränker landgränser utan också moraliska sådana. För Putin är det verkligt goda nyheter att USA, så kvickt på att fördöma hans attacker på civila, varit så förstående inför liknande attacker i Gaza. Hans cyniska uppfattning att moraliska mått bara är vapen i propagandan ser därmed ut att bekräftas.

Det Biden framförde i sitt tv-anförande var att Israels krig mot Hamas och Ukrainas mot Ryssland är lika mycket knutna till USA:s egna intressen: ”Att se till att Israel och Ukraina lyckas är avgörande för USA:s nationella säkerhet.” Det som gör dem så viktiga, sade han, handlar inte bara om verkligheten utan också om hur denna uppfattas. I båda fallen är det inte en fråga om vad USA gör utan hur USA:s agerande uppfattas: ”Bortom Europa vet vi att våra allierade, och kanske än viktigare, våra motståndare och rivaler följer utvecklingen.” En av de mest belåtna iakttagarna är med all säkerhet den hänsynslöse mördaren i Kreml, för vad världen beskådar är ett plågsamt försök att titta i den ena riktningen och blunda i den andra.

* * *

Det har inte varit någon hemlighet att Israel avsett att bestraffa hela befolkningen i Gaza genom att beröva den elektricitet och vatten. Den 9 oktober tillkännagav försvarsminister Yoav Gallant en ”total belägring” av remsan. ”Det kommer inte att finnas någon elektricitet, ingen mat, inget bränsle.” Dagen därpå riktade sig generalmajor Ghassan Alian, den israeliska arméns koordinator för regeringens aktiviteter i territorierna, på arabiska till invånarna i Gaza: ”Mänskliga djur ska

behandlas som sådan. Det kommer inte att finnas någon elektricitet och inget vatten. Det kommer bara att finnas förstörelse. Ni ville ha ett helvete, och ett helvete ska ni också få.”

Vi behöver inte gissa länge om hur Biden-administrationen skulle ha reagerat om den sortens uttalanden kommit från Moskva och inte från Tel Aviv. I november i fjol talade USA:s FN-ambassadör Linda Thomas-Greenfield inför säkerhetsrådet om den ryska förstörelsen av civil infrastruktur i ukrainska städer och som lett till att miljontals människor blivit utan el eller rent vatten:

Det är svårt att överdriva hur fruktansvärda de attackerna är ... Jag kände tyngden av detta när jag träffade en tioårig flicka Melina, som bodde på en anläggning där fördrivna familjer samlats ihop inför en bittert kall vinter. En anläggning som också en gång träffats och skadats av ryska missiler.

Senare samma månad använde utrikesminister Antony Blinken än hårdare ord för att fördöma ryska attacker på viktig infrastruktur. ”Uppvärmning, vatten, elektricitet – för barn, för gamla, för sjuka – det är de nya målen för president Putin. Han slår hårt mot dem. Dessa brutala övergrepp mot Ukrainas folk är barbariska.”

När Ukraina är målet har Biden-administrationen uppenbarligen samarbetat med försöken att ställa Putin inför rätta för attackerna mot civil infrastruktur. I mars gav Biden sitt uttryckliga stöd till internationella brottmålsdomstolens beslut att utfärda en arresteringsorder mot Putin med anklagelser om att han gjort sig skyldig till krigsförbrytelser, trots att, som Biden medgav, USA självt vägrar att underkasta sig domstolen. I juli då USA till domstolen började dela med sig av uppgifter om ryska krigsbrott i Ukraina rapporterade *The New York Times* att ”USA:s underrättelseorgan uppges ha samlat in information, bl a detaljer om hur företrädare för Ryssland medvetet beslutat om att slå mot civil infrastruktur i Ukraina”. Förutsatt att den sortens rapporter stämmer innebär det att Biden-administrationen aktivt hjälpt internationella brottmålsdomstolen att förbereda ett tänkbart åtal mot Putin för att medvetet ha berövat civila tillgång till elektricitet och rent vatten.

Ukraina har redan dömt några tillfångatagna ryska soldater för krigsbrott. I januari rapporterade *The Washington Post* att det bl a handlade om ”två som erkänt att man beskjutit bostadshus med granater under krigets första veckor”. USA har vid upprepade tillfällen bett det internationella samfundet att uppmärksamma synliga bevis på vad bomber åstadkommer på platser där vanligt folk – och särskilt barn – försöker leva ett normalt liv. I juli sade till exempel Thomas-Greenfield inför FN:s säkerhetsråd att ”ryska styrkor har öst missiler över Ukraina och samvetslöst orsakat omåttlig död och förstörelse. Vi har alla sett bilder på sönderbombade hus och skolor och lekplatser”.

* * *

Biden-administrationen har dessutom gått längre än till att anklaga Ryssland för krigsbrott, man har talat om att länder som förser Ryssland med vapen som används mot Ukraina kan råka ut för samma anklagelser. När nationella säkerhetsrådgivaren Jake Sullivan i januari tillsammans med Biden befann sig på statsbesök i Mexiko sade han att Iran hade valt ”att gå längs en väg där deras vapen används för att döda civila i Ukraina och slunga in städerna där i kyla och mörker, vilket enligt vårt sätt att se på saken gör att Iran hamnar i en situation där man potentiellt bidrar till omfattande krigsförbrytelser”.

I juli talade Sullivan på *NBC News* om varifrån USA:s ”moraliska auktoritet” härrör när det gäller Ukraina. Han medgav implicit att det inte handlade om internationella avtal, eftersom USA inte undertecknat en del sådana. Den härrörde, sade han, från det uppenbart oacceptabla i Rysslands beslut att utsätta Ukraina för ”en brutal, ondskefull attack ... där missiler och bomber haglar över dess städer, dödar civila, förstör skolor, kyrkor, sjukhus”. Undermeningen var tydlig: USA:s moraliska auktoritet vilar på dess motvilja mot vissa former av våld, framför allt medveten förstörelse av civil infrastruktur och att döda civila med bomber och missiler. Om detta stämmer är grunderna för USA:s moraliska auktoritet nu minst sagt skakiga.

Varje registrerad israelisk flygräd mot Gaza sedan 7 oktober uppges ha orsakat i genomsnitt tio döda civila. Biden-administrationen har medgett att dödandet av oskyldiga i det antalet inte kan accepteras. Som Blinken uttryckte det under ett besök i Indien, ”Alltför många palestinier har dödats, alltför många har utsatts för lidande de senaste veckorna.” Med den logik man vill tillämpa på Iran måste USA anses bära indirekt ansvar för dessa döda. Men det finns inget som tyder på någon vilja att tillämpa samma moraliska standard på sig självt som man kräver av andra – och mycket lite också som tyder på att försöken bakom kulisserna att påverka Netanyahu fått någon större effekt i Gaza. Regeringens underförstådda moraliska försvar – att stödet till Israels krig gör att man kan rädda palestinska liv genom att motverka det Biden under besöket i Tel Aviv omtalade som ”ett förtärande raseri” – liknar alltmer önsketänkande.

Ukrainarna torde ha önskat sig något annat: att Biden inte blandat in dem. Han har inte gynnat deras sak. Krisen i Gaza har redan drivit bort Putins krig från förstasidorna och skyfflat det en bit ner på västliga regeringars prioriteringslista. Medan konflikten i Ukraina alltmer tycks gå mot ett utnöttningskrig och hamna i ett blodigt dödläge utan någon lösning i sikte har det blivit svårare för demokratierna att underhålla uppfattningen att det inte handlar om ett krig via ombud mellan maktblock utan om en verklig kamp för anständighet och en internationell ordning baserad på universell rätt. Vad kommer de västregeringarna att säga i vinter när Putin åter försöker hamra sönder Ukrainas kraftnät? Kommer de att kunna säga, som tidigare, att de attackerna är fruktansvärda och barbariska? Eller blir det en förlägen tystnad eftersom sådana ordalag mist förmågan att uttrycka sin avsky för alla omänskliga handlingar, oavsett vem som utför dem?

Översättning: Björn Erik Rosin